

KAKO ISPRAVNO PISATI ZNANSTVENE NAZIVE ŽIVOTINJA?

ZDRAVKO ŠTEVČIĆ

Zavod za istraživanje mora, Institut »Ruđer Bošković«
52 210 Rovinj

Unatoč činjenici da sistematika u nas ima dugu tradiciju, među hrvatskim sistematičarima uopće nema ni vremenske ni prostorne povezanosti. Događa se da mnogi početnici u sistematici, poglavito novaci, nemaju od koga naučiti abecedu sistematike, nego uče na najgori mogući način: na vlastitim pogrješcima. Događa se da im rukopise ponekad vraćaju na popravak samo radi nekih naoko nevažnih sitnica, kao što je, primjerice, pisanje znanstvenih naziva životinja. Da bi se izbjegle takve neugodnosti, potrebno je već na samom početku bavljenja sistematikom naučiti ispravno pisati nazive životinjskih svojti. Točno je da se osnovna pravila o pisanju znanstvenih naziva nalaze u literaturi, ali ta pravila su obično pisana vrlo sažeto, uopćeno i često teško razumljivo. Osim toga, nemaju svi potrebnu literaturu, a ona je uglavnom na engleskom jeziku pa će stoga ipak biti lakše ako se pravila objasne na pristupačan način, na materinskom jeziku i s mnogo primjera iz prakse.

Kao svugdje tako i u sistematici običaji se mijenjaju i s njima pravila pisanja znanstvenih naziva i, ako se netko bavi sistematikom, mora ih znati. Ovdje su objašnjeni glavni načini pisanja naziva životinjskih svojti (taxa). Za ilustraciju mogućih pisanja navest ću devet varijacija naziva škampa. Koji od njih i kada ćemo primijeniti u pisanju članka? Što kad i kako se smije, odnosno mora, pisati? Razmotrimo ih redom.

1. *Nephrops norvegicus* (Linnaeus, 1758). Kada se u radu vrsta prvi put spominje navodi se puni naziv: znanstveni (zoološki, »latinski«, zapravo latinizirani) naziv tj. binomen, autor (zarež), godina. Evo primjera ispravno pisanog naslova jednog mogućeg članka o škampu: »Istraživanje naselja škampa *Nephrops norvegicus* (Linnaeus, 1758) (Crustacea Decapoda: Nephropidae) u Planinskom kanalu (sjeverni Jadran)«. Tim naslovom nedvosmisleno je određen predmet istraživanja. Prvo pitanje koje nam se postavlja glasi: zašto je uopće u pisanju naziva važno pored binomina navoditi i autora i godinu? Kod sistematskih istraživanja vrlo često, pogo-

tovo kod revizija »teških« skupina, potrebno je usporediti primjerke kako s izvornim opisom tako i naknadnim opisima, a za to je potrebno znati ne samo autora nego gdje i kada je izvorno opisana dotična vrsta ili viša svojta. Kako su neki autori vrlo plodni te imaju više djela moramo točno znati u kojem se djelu nalazi opis. To doznajemo iz popisa literature gdje je rad određen imenom autora i godinom objavljivanja (primjerice: BRUSINA, S., 1907). Iz popisa literature jasno se vidi koji je to BRUSININ članak. Radi li se, pak, o autoru koji je te iste godine objavio više radova, onda se uz godinu izdanja dodaju početna slova abecede a, b, c, itd. na primjer STIMPSON, 1858a čime je dotični rad posve točno određen i svaka zabuna isključena. Takav način pisanja nije, dakle, nečiji hir, moda ili nepotrebiti ukras nego prijeka potreba radi provjere izvornih podataka. Ovako napisan to je cjeloviti, dakle, validni (važeci) naziv svojte. Valja istaknuti da se puni znanstveni (zoološki) naziv stavlja barem jedamput u članku, ako ne u naslovu ili sažetku, onda barem u uvodu ili u tekstu kada se prvi put vrsta spominje i obično u popisu (listi) vrsta. Sve ostalo treba pisati prema običajima časopisa kojem se rukopis šalje. Valja nadodati još i to da se danas binomen piše (čak i u privatnim pismima) podcrtano ili ako se piše elektroničkim računalom (kompjutorom) kosim slovima (u kurzivu, italiku). No, i kod toga mora se paziti da se podcrtavaju samo znanstveni nazivi, a ne i dodatne kratice. Tako na primjer ne valja pisati *Passer sp.* (*ssp.*, *spp.*) ili *Passer aff. domesticus* jer spomenute kratice »sp.« ili »aff.« nisu dio znanstvenog naziva, odnose se, naime, na neku nepoznatu (ili za tekuće razmatranje nevažnu) vrstu (*sp.*), podvrstu (*ssp.*), više vrsta (*spp.*) odnosno za neku vrstu vrapca koja je najbliža vrsti *P. domesticus* (*aff.*). Prema tome ispravno je pisati: *Passer sp.* (*ssp.*, *spp.*), odnosno *Passer aff. domesticus*.

U znanstvenoj literaturi mora biti apsolutno isključeno svako dvoumljenje i nezvjesnost glede istovjetnosti svojte. Da bi se to postiglo mora se u potpunosti uputiti istraživača na izvorni opis svojte kao i kasnije promjene naziva. U suvremenim sistematskim revizijama, naročito u monografijama, navodi se sve relevantno iz opisa svojte, kao što su stranica i brojevi ilustracija kako bi se moglo provjeriti gdje i kako je svojta opisana. Evo primjera za škampa. Naziv roda je: *Nephrops* Leach, 1814, p. 398, 400. Za vrstu *Nephrops norvegicus* (Linnaeus, 1758) povijest naziva doznajemo iz najvažnijih mlađih (junior) istoznačnica (sinonima) koje ćemo pisati u cijelosti:

Cancer norvegicus Linnaeus, 1758, p. 632.

Astacus norvegicus Pennant, 1777, p. 23, tab. 13, fig. 1.

Nephrops norvegicus Bell, 1847, p. 251; Pesta, 1918, p. 183, fig. 58 itd. Škampa kao vrstu opisao je, dakle, Linné, naziv pripadnog roda potječe od Leacha, a važeci naziv, popravkom izvornog, ustanovio je Bell.

Koliko je važno točno navoditi sve podatke izvornog opisa i kasnijih promjena, vidi se iz primjera tropskog raka magaretara *Xanthias lividus* (Lamarck, 1818):

Xantho lividus Lamarck, 1818, p. 272; Hoffmann, 1874, p. 38.

Xanthias lividus Odhner, 1925, p. 84; Guinot, 1964b, p. 29.

Nec *Xantho lividus* De Haan, 1835, p. 48, tab. 13, fig. 6 = *Leptodius exaratus* (H. Milne Edwards, 1834) itd. Da nije sve navedeno na ovaj način, praktički ne bi se

moglo izaći iz šume istoznačnica i znati o čemu se radi. Tek iz ovako pisanog naziva s istoznačnicama vidi se tko je i pod kojim nazivom pisao o dotičnoj vrsti. Slična pravila vrijede i za više svojte. Na primjer, kad se u nekoj sistematskoj raspravi nabrajaju porodice onda se to čini na uobičajen način: Dromiidae, Dynomenidae, Homolidae itd., međutim ako se piše revizija neke više svojte npr. porodice Dromiidae, tada se nazivi pišu ovako:

Dromiidae De Haan, 1833. (važeci naziv, stranice se ne navode)

Dromiacea De Haan, 1833: IX. (izvorni naziv)

Dromiidae Ortman, 1892: 541, 543. (popravljeni naziv, istovjetan je važecem, ali se navode stranice).

Iz opisanog načina pisanja jasno vidimo tko, kada i gdje je porodicu opisao i tko, kada i gdje joj je popravio naziv na način koji sada smatramo validnim. Uz ovo objašnjenje moglo bi se sasvim opravdano postaviti pitanje: je li u popisu literature nužno navesti sva djela čiji su autori svojti navedeni u radu (članku) npr. *Nephrops* Leach, 1814? Treba li u popisu literature navesti dotično Leachevo djelo? Ne, ne treba! Budući da su ime autora i godina opisa sastavni dio punog znanstvenog naziva ne treba to djelo navoditi u popisu literature. (Uostalom kamo bismo došli da sve to moramo navoditi jer bi popisi literature bili preopširni, a do originala starih djela teško je doći!). Ako se pak u raspravi osvrće na autore svojti, tada se to djelo, koje smo morali vidjeti, izravno navodi u popisu literature. Ima slučajeva kada ni autor ni godina opisa nisu dovoljni, npr. kod revizija svojti, kada uz ime autora i godine navodimo još i stranicu na kojoj je vrsta opisana, odnosno ilustrirana, tada je nužno da se izvornik navede u popisu literature.

Budući da je u primarnim sistematskim radovima, prvenstveno revizijama, neophodna točnost ispravnog pisanja naziva, vrlo često potrebno je označiti na koje se primjerke odnosi dotična rasprava. U tom slučaju, a to je vrlo često u striktno sistematskim radovima, navodi se i točna oznaka istraživanih primjeraka, kao što je njegov inventarni broj, npr.: (HPM 1359). To znači da je taj primjerak pohranjen u Hrvatskome prirodoslovnom muzeju (HPM) pod inventarnim brojem 1359. U tom slučaju potrebno je u članku objasniti kraticu muzeja. Uz inventarni broj dodaje se ponekad još i spol, broj primjeraka, često osnovne dimenzije (dužina, širina), a ponekad stanište i nalazište. Ovo posljednje navodi se prema običajima struke (specijalizacije) kao i časopisa u kojem se objavljuje.

2. *Nephrops norvegicus* (Linnaeus). Znanstveni nazivi mogu se ponekad skraćivati na razne način, a da pri tome ne bude narušena njihova točnost. U mnogim biološkim radovima (npr. morfološkim, ekološkim, fiziološkim) može se naći gornji način pisanja naziva vrsta (dakle, samo binomen i autor). Naime, ponekad je dovoljno i dopušteno da se uz binomen navede samo autor, pa makar i bez godine, jer je većinom taj podatak dostatan za točno određenje vrste ili više svojte. Pisati *Nephrops norvegicus* (Linnaeus) dovoljno je, zbog toga što je rod *Nephrops* monotipski tj. ima samo jednu jedinu vrstu *N. norvegicus*. I kod navedenog načina pisanja naziva može doći do pogriješke, pa tako u literaturi (srećom rijetko) možemo naći i slijedeće: škamp (*Nephrops norvegicus*, Linnaeus). Što je tu pogriješno? Tu su čak dvije

pogrješke! Zagrade oko (prez)imena autora označavaju da je vrsta prvobitno bila opisano pod drugim nazivom roda, konkretno kao *Cancer norvegicus*, pa ako se samo ime autora ne bi stavilo u zagradu slijedio bi pogrješan zaključak da je *Nephrops norvegicus* izvorni naziv vrste. Kada bi izvorni naziv roda bio *Nephrops* opet bi bilo pogrješno zbog zareza između binomena i autora. Zarezom se odvaja godina od autora, a ne binomen od autora, dakle (Linnaeus, 1758). U literaturi se mogu naći primjeri da se zarez uopće ne stavlja, ali to ne treba slijediti, pogotovo ako se članak želi objaviti u uglednom svjetskom časopisu.

3. *Nephrops norvegicus* (Linné). Kod znanstvenih naziva uvijek je važeći izvorni način pisanja pa makar bio i pogrješno napisan. Na primjer Miers, 1881, p. 209, tab. 1. fig. 1, 1a opisao je vrstu *Heterocrypta maltzami*. »Krstio« ju je prema barunu Hermannu Maltzanu, ali tiskarskom pogrješkom u originalu otisnuto je *Hetrocrypta maltzami*. U idućem broju istog časopisa objavljen je ispravak u *H. maltzani*, što je većina znanstvenika uvažila, ali prema Međunarodnom kodeksu o zoološkom nazivlju mora se pisati prema izvornom načinu i mi moramo pisati, ljutili se mi ili ne, *Heterocrypta maltzami*. Za ispravno pisanje naziva presudno je izvorno pisanje ne samo binomena nego i autora. Mora se napisati upravo onako kako je to prvi put napisano u izvornom radu gdje je opisana svojta. Primjerice Švedanin Karl Linné je po tadašnjim običajima (kao i u nas) svoje prezime latinizirao u Carolus Linnaeus. Mi ne smijemo po vlastitom nahođenju latinizirati ime mijenjati u izvorno nego pisati baš onako kako je napisano u djelu u kojem je opisana razmatrana vrsta. U X. izdanju njegovog glavnog djela »Systema naturae« (1758) piše Linnaeus, što smo dužni poštovati, a za pisanje tog imena u drugim izdanjima moramo provjeriti kako je napisano u originalu. Dakle, *Nephrops norvegicus* (Linné) je pogrješno napisano. Ranije se je tako pisalo, ali danas više ne. Mora biti (Linnaeus, 1758). Kada već spominjemo X. izdanje »sistematske biblije« Systema naturae, valja napomenuti da se u zoološkoj sistematici nikada ne ide unatrag dalje od 1. siječnja 1758., dakle naziv vrste *Genus species* Linnaeus, 1735 je neispravan.

4. *Nephrops norvegicus* (L.). U starijoj literaturi uobičavalo se skraćivati imena autora. Linné je tako označen s L., Lamarck s Lam. ili s Lmk. Što se tiče kratice L. svim sistematičarima je jasno da se odnosi na Linnéa. Ne zaboravimo međutim, da su stotine tisuća rodova i vrsta opisivali mnogobrojni sistematičari i da bi došlo do velikih nejasnoća kada bi im se imena označavala samo kraticama ili čak mješovito tj. puna imena i kratice. Bilo bi vrlo nedosljedno da se za neke autore koriste kratice, a za druge puna imena. Nazivi vrsta moraju se pisati ujednačeno u cijelom svijetu, pa prema tome piše se puno prezime. I ne samo prezime! Postoji mnogo autora i istim prezimenom (npr. Müller) i da bi se znalo o kome je riječ, prezimenima se dodaju inicijali (krsnog) imena, primjerice F. Müller, O. Müller, W.E.G. Müller itd. Na tu »sitnicu« valja strogo paziti, jer može lako doći do zabune.

Kriteriji se u znanstvenim časopisima stalno podižu pa se to, evo, odnosi i na znanstvene nazive, i ne bi se smjelo dogoditi da zbog neispravno napisanog naziva svojte bude data primjedba na rukopis. Imena autora svojti stavljaju se obično u striktno sistematskim radovima i uz nazive viših svojti. Kako pisati ime ovisi, da-

kle, o prirodi istraživanja. Ako se neki rad bavi problemima porodica, tada treba navesti i imena autora i godinu opisa porodice onako kako je to gore navedeno za slučaj porodice Dromiidae, ako se raspravlja općenito o sustavu kratkorepaca (Decapoda Brachyura) tada se piše samo naziv porodice (Xanthidae, Portunidae, Geryonidae itd). Kao što se vidi, pisanje naziva svojti ovisi o raznim okolnostima i samo čitanjem drugih radova iz iste ili srodne problematike valja rješavati konkretne probleme. Iz svega rečenoga proizlazi da se danas više ne smije pisati *Nephrops norvegicus* (L., s točkom ili bez nje).

5. *Nephrops norvegicus*. Pošto je u tekstu jednom napisan puni znanstveni naziv svojte, nije ga više potrebno ponavljati, nego je dovoljan samo njegov binomen. Raspravlja li se o ribarstvu možemo u tekstu govoriti o škampu ili napisati samo *Nephrops*, a da ne dođe do zabune. Zašto? Jednostavno zato što je taj rod monotipski pa je zabuna isključena. Neki časopisi koji nisu striktno sistematski ili faunistički, dozvoljavaju da se piše samo binomen, pa ako nema posebnog razloga valja tako pisati. U nekim djelima autor svojte se ni ne spominje. Na primjer kamo bismo došli kada bi se u srednjoškolskim kao i sveučilišnim udžbenicima navodili puni nazivi?! Dovoljno je pisati samo: raci (Crustacea), kukci (Insecta) itd. Usput nije naodmet upozoriti na razliku između imena i naziva. Na primjer, Ivan Ivanović je (vlastito) ime (*nomen proper*), a raci su samo opći stručni naziv (*terminus technicus*). Mi ovdje, raspravljamo, dakle, o nazivima, a ne o imenima.

6. *N. norvegicus*. Da se ne bi ponavljao cijeli naziv vrste, naziv prvog, ali i drugog dijela binomena, zbog ekonomičnosti prostora, smije se u nekim prilikama kratiti na inicijal (nikako kada se prvi put spominje, a pogotovo ne u naslovu). Skraćivanje je dozvoljeno tim više ako je ranije u naslovu, uvodu i eventualno u tablicama spomenut puni naziv relevantnih vrsta, što osigurava jednoznačnost shvaćanja. Na primjer, ako se u radu spominje više vrsta jednog roda tada se puni binomen napiše samo za prvu vrstu, a za sve preostale vrste inicijal roda i drugi dio binomena. Na primjer kada nabrajamo vrste roda *Macropodia*, smije se (i treba) pisati na sljedeći način: *Macropodia rostrata*, *M. longirostris*, *M. longipes*. Ovdje nema sumnje da se radi o vrstama roda *Macropodia* i da je *M. longipes* u stvari *Macropodia longipes*. Kod pisanja valja paziti da ako u tekstu ima još koji rod koji počinje s istim inicijalom (npr. *Mithrax*) da se skraćivanje izbjegne, jer bi time došla u pitanje jasnoća i jednoznačnost neophodna za znanstveni rad. Ako je zbog ekonomičnosti prostora (npr. u tablici) ipak važno skraćivanje, tada se to postiže na sljedeći način: inicijalu se dodaje sljedeće slovo npr. *Ma. rostrata* i *Mi. nodosus* čime je (u dotičnom članku) opet zabuna isključena. Nazivi podvrsta smiju se kratiti ovako: *D. f. fuscus*, ali pod uvjetom da je u tekstu ispred te kratice napisan puni naziv svojte. Konkretno: *Desmognathus fuscus fuscus*.

7. škamp (*Nephrops norvegicus*). U domaćim stručnim radovima ili znanstvenim radovima ili tamo gdje se koristi i narodni naziv, binomen ili samo naziv roda može se (ali i ne mora) napisati u zagradi npr. u rečenici: »kuka (*Scyllarides latus*) i hlap (*Homarus gammarus*) love se za jelo«. Budući da se u Jadranu radi o monotip-

skim rodovima, moglo bi se napisati i: »kuka (*Scyllarides*) i hlap (*Homarus*) love se...« Budući da su narodni i znanstveni nazivi pisani drugačijim slovima, zagrada se smije spustiti, dakle: kuka *Scyllarides* i hlap *Homarus*.

8. škamp ili norveški rak. U znanstvenim raspravama nije obvezno navoditi narodni naziv, kao što je uobičajeno u stručnim i pogotovo u znanstveno-popularnim, ali nije ni neuobičajeno. Ako je već u naslovu i/ili uvodu točno naveden puni naziv vrste, tada je dopušteno, (u nas kao i u svjetskoj literaturi) u daljem tekstu rabiti samo narodni naziv. Konkretno radi li se o škampu, može se u hrvatskom tekstu rabiti taj naziv, ako pišemo engleski, smijemo koristiti naziv Norway lobster, u talijanskom scampo itd. U takvim slučajevima nema opasnosti od nejasnoće. U stručnim raspravama dovoljno je samo jednom spomenuti znanstveni naziv (a ponekad ni njega, ako se radi o dobro poznatim životinjama kao svinja, pas, govedo itd), a rabiti samo narodni naziv. U znanstveno-popularnim člancima pišu se u pravilu narodni nazivi. Kada je već kao primjer uzet škamp, valja reći da se u literaturi nalazi i naziv norveški rak. To je prijevod iz stranih jezika pa je bolje rabiti općeprihvaćeni naziv škamp, koji je posuđenica iz talijanskog (scampo). Kada je riječ o narodnim (običnim, vernakularnim) nazivima, vrijedno je spomenuti da narodi s dužom znanstvenom tradicijom više rabe narodne nazive od znanstvenih. Toliko su u njih ti nazivi ustaljeni da će, na primjer, njemački biolozi redovito znati svoj narodni naziv, a naši znaju znanstvene nazive. I kod narodnih naziva mora se paziti da se koriste samo ustaljeni nazivi, i da se ne uvode regionalni, tako da ne bismo imali za jednu svojtu više ravnopravnih naziva, što dovodi do nesporazuma. Iako za njih nema propisanih pravila, poželjno je poštivati prioritete, dakle, najstarije nazive i kloniti se bez potrebe uvođenja novih. Ako se uvodi neki novi naziv, valjalo bi ga uskladiti s domaćim iz starije literature. Ovo pitanje zahtijevalo bi posebnu raspravu.

9. Nefrops. Prema potrebi dopušteno je znanstveni naziv svojte pohrvatiti (kroatizirati). Raspravlja li se o nekom sistematskom ili faunističkom problemu, možemo slobodno reći: »On se bavi majom, karcinusom ili makropodijama« pod uvjetom da svi kojima je tekst upućen poznaju te rakove; ipak, prvi put valja napisati puni naziv roda. Smjelo bi se, dakle, napisati u tekstu i nefrops, ali za to nema potrebe jer mi ga zovemo škampom, što znaju svi koji se imalo razumiju u biologiju Jadranskog mora. Smijemo, međutim, pisati o nefropidima ili bolje nefropidama (porodici), jer su imena porodica u ženskom rodu (*Nephropidae*) uz uvjet da je puni naziv svojte ranije spomenut na početku članka. Mora se usput napomenuti da mi pri tome griješimo kada govorimo o nematodama, jer su to imenice ženskog roda, a mi ih rabimo osobito u razgovornom jeziku kao imenice muškog roda (nematodi). Ako smo u prilici da se služimo i pohrvaćenim nazivima moramo voditi računa o dosljednosti tj. da ih ne miješamo u istoj rečenici s narodnim, npr: pored rakovica u vrši bilo je i nekoliko škampa, dromija i makropodija. To je nakaradno i valja izbjegavati takve kombinacije. Ili – ili!

Kada je već riječ o nazivima vrsta, onda naziv vrste rakovica (*Maja squinado*) nije squinado, to je provansalski (narodni, vernakularni) naziv za rakovicu, stoga je važeći (validni) znanstveni naziv vrste *Maja squinado*. U tome se u nas često griješi.

U faunističkim i sistematskim znanstvenim radovima, pogotovo u međunarodnim časopisima, u naslovu i kada se u tekstu prvi put vrsta spominje navodi se u zagradi i viša svojta, kako bi se znalo kamo pripada razmatrana vrsta. Valja znati da ima mnogo svojti sličnog naziva na tom svijetu, pa nije zgoreg već u samom naslovu označiti višu skupinu. Dakle, dodaje se još, ostanimo još kod gornjeg primjera škampa: (Crustacea, Decapoda, Nephropidae). Budući da ne postoje pravila kako pisati u naslovu više svojte (npr. Crustacea: Decapoda: Nephropidae ili Crustacea Decapoda: Nephropidae ili Crustacea Decapoda Nephropidae) poželjno je pogledati na koji način se to piše u onom časopisu kom je rukopis namijenjen. Kako pisati naziv više svojte ako već u nazivu vrste postoji zagrada? Piše se ovako *Nephrops norvegicus* (Linnaeus, 1758) (Crustacea: Decapoda: Nephropidae), dakle zagrada uz zagradu (bez zareza). Ima još pogrješaka u našoj sistematskoj literaturi na koje valja upozoriti. Spomenimo još samo neke sporne nazive.

U zadnje vrijeme u nas postalo je jako modernim rabiti riječ takson. To je suvišna riječ jer imamo svoju posve istog značenja: svojta, koju nalazimo kako u literaturi tako i u običnom govoru (kaže se npr. običi svojtu, tj. svoje najbliže rođake). Još mnogo gore je to da se riječima svojta ili takson želi nadomjestiti samo riječi vrsta ili podvrsta. Evo i primjera: »na predjelu XY fauna broji 528 svojti kraljeznjaka od toga 490 vrsta, 38 podvrsta, 341 rod u 89 porodica« Ako sam dobro zbrojio to iznosi 958 svojti. Ili drugi primjer: Na području Y »zaključen je 361 takson (345 vrsta, 10 podvrsta, 3 varijeteta i 3 forme), 252 roda i 79 porodica« Ovdje se, dakle, radi o krivom shvaćanju značenja pojma svojte. Naime, svojta nije određena visinom ranga (statusa) neke prirodne skupine jer su svitkovci isto tako svojta kao što su i kralješnjaci, četveronošci, sisavci, zvijeri, mačke, mačka, domaća mačka, sijamska mačka. Ili drugi primjer *Xantho granulicarpus*, *Xantho*, Xanthini, Xanthinae, Xanthidae, Xanthoidea je šest svojti, a samo jedna vrsta! Za svojtu je značajno da sadržava potomke zajedničkih predaka, što može biti na razini vrste, roda, porodice, reda itd.

I na koncu mladim kolegama jedan savjet: Prije slanja nekog rada u tisak, valja dobro pogledati »Upute autorima« časopisa kojem namjenjujemo svoj članak, a pored toga i nekoliko članaka iz tog časopisa da se vidi što uredništvo časopisa zahtijeva glede pisanja naziva. Ne postoji jedno univerzalno pravilo koje propisuje baš sve pojedinosti pa je stoga potrebno pogledati kako su prethodnici rješavali slične probleme. Ako želimo da nam se rukopis objavi u tom časopisu, moramo se držati njegovih uputa, čak i onda ako nam se one ne sviđaju. Na primjer obično pišemo ime autora običnim (malim) slovima (npr. Cuvier), međutim ako neki časopis traži da se (prez)ime autora napiše velikim slovima (npr. CUVIER), valja tako i postupiti. Nazivi vrsta obično se pišu u kurzivu, a ako časopis traži da se piše velikim ili debelim slovima valja toga držati. Važno je da time ni znanstvena istina ni etika nisu oštećene. Što ako vidimo da u časopisu gdje želimo objaviti svoj rad neki autori pišu npr. *Nephrops norvegicus* (L.), hoćemo li i mi tako napisati? Ne! To samo znači da ni autor ni recenzenti ne poznaju suvremena pravila zoološkog nazivlja pa ćemo stoga ispravno napisati: (Linnaeus). I konačno, ako ovdje navedeno nije dovoljno za rješavanje nekog problema u vezi nazivlja, potrebno je potražiti Međunarodni kodeks o zoološkom nazivlju.

Iz svega navedenog jasno se vidi da postoji velika raznolikost u pisanju naziva svojti, ali ona nije proizvoljna. Kao što se vidi iz navedenih primjera, postoje, dakle, s jedne strane stroga pravila, ali i veliki stupnjevi slobode. Srećom pravila pisanja nisu svugdje i uvijek tako komplicirana kao u striktno sistematskim publikacijama, prvenstveno u revizijama svojti. Postoje dvije glavne odrednice pisanja: tip publikacije i zahtjev časopisa. Strogost pisanja naziva svojti je najveća u sistematskim revizijama, a najmanja u stručnim i popularnim časopisima gdje su nazivi gotovo isključivo narodni. Koliko strogo će biti pisanje naziva, ovisi o časopisu ili knjizi. Hoće li se pisati malim ili velikim slovima, u kurzivu, debelim ili običnim slovima to određuje uredništvo časopisa i o tome se ne može raspravljati. Prema tome valja se prilagoditi realnim okolnostima i napisati svoje rezultate na najbolji mogući način. Ovi savjeti će dobro poslužiti mladim sistematičarima da mogu izbjeći neugodnosti ne samo zbog netočnog nego i neprimjerenog pisanja zooloških naziva. Potrebno je, dakle, biti oprezan te zadovoljiti i zahtjeve časopisa i sistematskih pravila, a kako konkretno pisati opet spada u osobnu odgovornost autora. Što više o tome znamo to ćemo se i lakše snaći kako u razumijevanju teksta tako i pisanju radova.

Ovo su osnovna pravila pisanja zooloških naziva koja mora znati svatko tko se bavi sistematikom i gdje je važno nabrajati životinjske svojte. Ovdje su namjerno ispušteni botanički nazivi, jer za njih važe nešto drugačija pravila. Valja se nadati da će netko od kolega botaničara, bude li to smatrao potrebnim, upozoriti na pogreške u pisanju botaničkih znanstvenih naziva.

Ovo nekoliko primjera pokazuje kako je važno paziti na »sitnice« koje čine jedan rukopis boljim i prihvatljivijim ne samo uredništvu časopisa, nego i zoološkoj znanstvenoj zajednici.